

Obsah

Předmluva	11
Úvod	17
Část první	
<i>Stvořená těla</i>	
1. Jsem úžasně stvořen – vzbuzuje to bázeň: <i>Tělo a jeho Stvořitel</i>	21
2. Člověk hledí na zevnějšek: <i>Tělo a naše identita</i>	43
3. Jako muže a ženu je stvořil: <i>Tělo a biologické pohlaví</i>	61
4. Bůh stvořil člověka: <i>Tělo a gender</i>	77
Část druhá	
<i>Porušená těla</i>	
5. Podrobení marnosti: <i>Tělo, trápení a stud</i>	97
6. Tělo je mrtvé kvůli hříchu: <i>Tělo, hřích a smrt</i>	113
7. Tělo, které jsi mi připravil: <i>Ježíšovo zlomené tělo</i>	133

Část třetí

Vykoupená těla

8. Chrám Ducha svatého: <i>Tělo a Kristus</i>	153
9. Jako živá oběť: <i>Tělo a uřednictví</i>	169
10. Mít jeho slavné tělo: <i>Tělo a očekávané vzkříšení</i>	195
Poděkování	209
Poznámky	211
Rejstřík biblických míst	219

Úvod

Většinou se začneme zaobírat svým tělem až v okamžiku, kdy je s ním něco v nepořádku. Něco nás začne bolet. Anebo se nám něco na našem vzhledu přestane líbit a chceme to změnit. Krom toho ale povětšinou žijeme ve sladké bezstarostnosti.

Pamatuji si, jak jsem jako školák při hodině biologie poprvé uviděl plastový model lidského těla a jeho vnitřního fungování – kostru, jednotlivé orgány, střeva a další části – a pociťoval jsem zvědavost a zároveň odpor. Připadalo mi to úžasně složité, komplikované a také trochu nechutné. Představa, že tohle všechno mám ve svém těle i já, byla zvláštní. Nijak mě nelákalo dozvědět se o tom víc. I dnes, když mám nějaký zdravotní problém, zjistím si jen tolik informací, abych porozuměl lékařovu sdělení. Víc to neřeším a jsem spokojený.

Pokud se o své fyzické tělo zajímáme až ve chvíli, kdy nám začne působit problémy, tím spíše je pro nás složité věnovat mu pozornost v duchovní rovině. Už

samotné slovo „duchovní“ značí, že mluvíme o něčem mimo fyzický rámeček. Když jsem tedy občas během hovoru zmínil, že píšu křesťanskou knihu o těle, většinou se mě lidé s udiveným výrazem ptali, zda bude má kniha o církvi, jejíž fungování bývá často k lidskému tělu přirovnáváno. Dávalo jim to větší smysl než kniha o skutečném, fyzickém těle.

Proto jsem se rozhodl napsat tyto stránky. Mnohé z nás překvapí, kolik toho Bible o našem těle říká. A ještě víc vás možná překvapí to, že evangelium Ježíše Krista je pro naše tělo *dobrou zprávou*.

Vaše tělo – stejně jako to moje – tu není jen tak náhodou. Pro Boha je podstatné. Zná ho. Stvořil ho. Záleží mu na něm. Kristus nezemřel a nebyl vzkříšen proto, abychom jednoho dne ze svého těla unikli, ale aby ho on jednoho dne *vykoupil*. Písmo nám říká, že naše tělo má velký význam i v duchovní rovině – mnoho aspektů novozákonního uřednictví je připodobněno k lidskému tělu – a je součástí Božího věčného plánu s námi.

1

Jsem úžasně stvořen – vzbuzuje to bázeň

Tělo a jeho Stvořitel

Kdykoliv se pustím s některými ze svých amerických přátel do diskuse, ve které zemi se žije lépe (pocházím z Velké Británie), mám obvykle pocit, že tahám za kratší konec. Samozřejmě i Velká Británie má něco do sebe. Najdete tu čaj se smetanou, venkovské hospůdky, umírněné počasí, čokoládu, která nechutná jako vosk, a hrady, které nejsou z plastu. Jenže Amerika má také mnoho co nabídnout: optimismus, skutečně dobrou limonádu, zákaznický servis, lepší zubaře a Grand Canyon. Když už se ale zdá, že stará dobrá Velká Británie v tomto souboji prohraje, vytáhnu trumf v podobě svátku Boxing Day, což je Druhý svátek vánoční. 26. prosinec je v Anglii státním svátkem, který patří mezi mé oblíbené. Po všem tom vánočním humbuku a gastronomických hodech je Boxing Day (svátek je pojmenovaný podle dáreků určených pro chudé, které se den po Vánocích balily do krabic) dnem oddechu. Můžete si odpočinout, prohlédnout si a užít dárky, které jste předchozího dne dostali pod stromeček,

navštívit širší rodinu nebo vyrazit na delší vycházku se psy. Abych to zkrátil, vánoční atmosféra pokračuje, ale už v mnohem poklidnějším duchu. Pořád je toho spousta, co se dá dělat, ale nic z toho není urgentní.

Dnes, kdy píší tyto řádky, zrovna Boxing Day slavíme. Včera byly Vánoce. V kostele jsme vyslechli Janovo známé líčení toho, co se před mnoha lety událo v Betlémě: „*A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi.*“ (J 1,14) To je poselství Vánoc: Bůh se stal člověkem. Už pouhá myšlenka, že nějaký Bůh vůbec existuje, je pro mnohé lidi skandální. Ještě skandálnější – nejen v době, kdy Jan tato slova napsal, ale i dnes pro nás – je to, co tenhle Bůh *udělal*. Stal se tělem. Teologové to nazývají inkarnací.

To, že Kristus přišel na zemi v podobě člověka, a díky tomu mohl zemřít za naše hříchy, povstat k novému životu, přivést nás do vztahu s Bohem a začít napravovat vše hříšné, tvoří jádro křesťanské víry. To ovšem znamená, a my tomu často nevěnujeme žádnou pozornost, že se nejprve musel stát *tělem*, aby mohl být jedním z nás. Aby se stal lidskou bytostí, musel na sebe vzít lidské tělo.

Stát se tělem, nejen si ho na pár let vyzkoušet. Čistě teoreticky se také mohl zjevit jako kompletně připravený třicetiletý muž, který už jen dá dohromady své učedníky, bude vyučovat o Božím království a pak zamíří na kříž. To, že se stal jedním z nás, ho stálo mnohem více. Stát se skutečným člověkem znamená, že musel projít fázemi lidského embrya v děloze, miminka v postýlce, batolete pokoušejícího se o první krůčky, teenagera procházejícího pubertou, dospělého

muže. Nestačilo mít lidské tělo. Musel se jím opravdu stát.

Ježíšova inkarnace je tím největším komplimentem lidskému tělu, kterého se mu kdy dostalo. Nejenže Bůh naše těla vymyslel a několik miliard jich stvořil; jedno utvořil i pro sebe. A nejen pro dobu Vánoc. Ježíšovo tělo není jako můj vánoční svetr, jen hezkou sezónní záležitostí. Ne, jeho tělo bylo stvořeno pro život. A ještě mnohem víc. Po své smrti byl vzkříšen v těle. Po svém vzkříšení se navrátil ke svému Otci do nebe, rovněž v lidském těle. Když vystupoval na nebesa, neodhodil svou lidskost tak, jako to dělají raketoplány, když odhazují své pomocné startovací rakety (tuto paralelu jsem si vypůjčil od N. T. Wrighta). To, že se o Vánocích stal člověkem, nemělo být dočasné, ale napořád. Teď sedí v lidském těle přímo uprostřed nebes po pravici Boha Otce.

Lidské tělo je důležité. Bez něho by se Ježíš nemohl stát skutečným člověkem. Ani pro nás není život bez tělesné schránky možný. To, že na Ježíšově těle záleží, je důkazem, že záleží také na tom mém i na vašem. Stal se tím, co mu stálo za záchranu. Nemohl přijít pro lidi, pokud by nepřišel zároveň pro jejich těla a pokud by sám nepřišel v těle.

C. S. Lewis to hezky shrnul:

Křesťanství je téměř jediné z velkých náboženství, které tělo naprosto přijímá – které věří, že hmota je dobrá, že sám Bůh na sebe jednou vzal lidské tělo, ba že nějaké tělo dostaneme i v ráji a že bude podstatnou součástí našeho štěstí, naší krásy, naší energie.¹

To je jeden z důvodů, proč je křesťanství tak výjimečné. U ostatních forem náboženské (i nenáboženské) víry je celkem běžné, že na lidské tělo a tělesnost pohlížejí s opovržením, jako by šlo o něco neduchovního, z čeho je třeba uniknout.

Bible naopak považuje lidské tělo za dobré (i když nedokonalé) Boží stvoření. Je to dar.

Nejsme zvyklí pohlížet na své tělo jako na dar. Jedním z důvodů může být i to, že když o něm přemýšlíme, vnímáme především frustraci z omezení, která s sebou naše tělo nese. A to i tehdy, pokud funguje tak, jak má. Ani na vrcholu svých sil a zdraví nemáme neomezenou energii a kapacitu. Jak nám připomíná prorok Izajáš: „*Chlapci ochabnou a unaví se a mládenci vyčerpáním padají.*“ (Iz 40,30) Nedokážeme být vším a dělat vše, co bychom si přáli. Jsme omezení. I když toužíme po svobodě, jsme životem v těle z podstaty věci svázaní. Podle mě je to jeden z hlavních důvodů, proč nás představa života osvobozeného od tělesnosti tak fascinuje. Ve sci-fi jde o oblíbený námět.

V knize *Ta obludná síla* od C. S. Lewise čteme o tajné vědecké laboratoři, která se snaží vytvořit formu lidské existence nezávislé na lidském těle. Tento výdobytek je prezentován jako obrovský skok kupředu; lidské tělo není nic víc než nešťastné omezení, ze kterého je třeba se vymanit. Jedna z postav to vystihla takto:

Organický život v nás vyprodukoval *mysl*. Odvedl svou práci. Potom však už o něm nechceme slyšet. Nechceme už svět potažený organickým životem, takovým, jakému říkáme modrá plíseň – všechno to rašení

a pučení a množení a rozkládání se. Musíme se toho zbavit. Samozřejmě že krůček po krůčku. Pomalu se učíme, jak na to. Učíme se, jak můžeme svůj mozek nechat žít se stále menší zátěží těla.²

Nemusím asi zmiňovat, že právě tato snaha nakonec vypůsobí mnoho zlého. Ačkoliv se asi nikdo z nás s oním šíleným vědcem neztotožní, stejně litujeme omezení, která naše lidské tělo přináší, a mnohem snáze si uvědomujeme jeho limity než příležitosti, které nám nabízí.

V knize (a pozdějším filmovém zpracování) *Ready Player One: Hra začíná* se většina života v blízké budoucnosti odehrává ve virtuálním světě zvaném OASIS, kde si můžete navolit svůj vzhled. Ta představa je velmi lákavá:

V OASIS se z tloušťka mohl stát hubeňour, z ošklivce krasavec a ze stydlína extrovert. Nebo naopak. Mohli jste si změnit jméno, věk, pohlaví, rasu, výšku, váhu, hlas, barvu vlasů i stavbu kostí. Nebo jste mohli úplně přestat být člověkem a proměnit se v elfa, obra, mimozemšťana nebo jakékoliv jiné stvoření z literatury, filmů nebo mytologie.³

Nejde o to zbavit se těla úplně, ale nabízí se možnost, vzít na sebe jakoukoliv podobu chceme. Vyměňujeme to, jak jsme byli stvořeni, za cosi zidealizovaného; za to, čím přesně si přejeme být.

V jednom případě dojde k úplnému opuštění těla, v tom druhém k jeho výměně. V křesťanství ale

nepotřebujeme ani jedno. Tělo je ze své podstaty dobré, nikoliv špatné. Není třeba se ho zbavovat ani mu dávat zcela odlišnou podobu. Jak říká apoštol Pavel, lidské tělo potřebuje zachránit: „... očekávající synovství, to jest vykoupení svého těla.“ (Ř 8,23) Je to dar. Možná sice určitým způsobem nedokonalý, jak si ještě ukážeme, ale stále je to dar.

Ručně vyroben

Jeden z dárků, které jsem včera dostal, je pro mě výjimečný. Ne že bych si těch ostatních nevážil, ale tenhle se přece jen od těch ostatních liší: Je to ruční práce. Jedna moje kamarádka mi vytvořila krásný, umělecky zpracovaný a zarámovaný oblíbený biblický verš. Pokud vím, byl to letos můj jediný dárek, který nebyl kupovaný. Tím neříkám, že je hodnotnější než ostatní dárky, přesto má pro mě neobyčejný význam.

Bible nám ukazuje, že Bůh naše těla stvořil velmi pečlivě. Král David to popisuje v následující známé modlitbě k Bohu:

Vždyť tys utvořil mé ledví, utkal jsi mě v lůně mé matky. Vzdávám ti chválu za to, jak jsem úžasně stvořen – vzbuzuje to bázeň. (Ž 139,13–14)

Boží řemeslný um se neomezuje jen na Davidův zevnějšek, stvořil i jeho nitro. Celou jeho osobnost, vnitřní i vnější aspekty jeho existence.

David mluví o tom, že ho Bůh tvořil s obrovskou péčí a pozorností. Zformoval jej svými rukama jako jedinečnou osobnost. To neznamená, že měl dokonalé